

Julia Palosara, Klaus Kartila, Peppi Kinnunen ja Henrik Wistrand

Kehittykö lääkärikoulu samaan tahtiin kuin lääkärin työ?

Lääkärikoulu nyt ja tulevaisuudessa

Maailma on muuttunut siitä, kun me joi-takin vuosia sitten aloitimme lääketie-teen opintomme. Pandemian alettua eristäydyimme koteihimme etäluennoille, ja monet sosiaaliset aktiviteetit jäivät hyllylle. Toi-saalta pakotettu digiloikka on jättänyt jälkeensä pysyviä muutoksia opiskeluarkeen (1). Samalla lääketieteellisten tiedekuntien opiskelijavalinta on uudistunut. Muutama vuosi sitten jokaisen hakijan täytyi osallistua pape-rilla ja kynällä tehtävään valin-takokeeseen, ja riittävän hyvä menestyminen siinä oli edel-lytys sisäänpääsyyn – hyvistä ylioppilaskokeiden arvosanois-ta sai vain marginaalisen lisä-hyödyn. Nykyään noin puolet uusista medisiinareista valitaan suoraan ylioppilastodistuksen perusteella ja puolet sähköisellä valintakokeella. Nämä muutokset kieltämättä tehostavat valinta-prosessia, mutta kolikolla on aina kaksi puolta.

Valintakoeuudistuksen myötä paine keskit-tyä luonnontiedeaineiden opiskeluun lukiossa kasvaa. Vastaavasti monien yleissivistävien aineiden, kuten kielten ja historian opiskelu vä-henee, sillä nykysysteemi ajaa nuoret optimoi-maan ajankäyttöä sekä yläasteella että lukiossa. Samalla klinikassa potilaiden parissa on saanut huomata lääketieteen humanistisen luonteen. Potilaita ei voi nähdä insinöörilasien läpi bio-logisina koneina vaan inhimillisinä yksilöinä elämäntarinoineen ja katsomuksineen. Luon-nontiedeaineet luovat eittämättä erinomaisen pohjan lääketieteen opiskelulle, mutta yleissi-vistyksen merkitystä ei voi lääkärin työssä ja elämässä väheksyä.

Lääketieteellisen tiedekunnan ovet avautuvat tällä hetkellä vuosittain noin 750 uudelle medi-siinarille Suomessa, ja lisäksi ulkomailla opiske-

lee huomattava määrä suomalaisia (2). Lääkäri-pulaan on pyritty vastaamaan eri tiedekuntien sisäänottomääriä lisäämällä, mikä heijastuu väistämättä opetuksen laatuun. Jo nyt olemme kokeneet jokseenkin ikävinä tilanteet, joissa yhtä opetuspotilasta on kerralla haastattelemas-sa ja tutkimassa seitsemän kandia. Prekliinisten ja teoreettisten opintojen osalta kurssikokojen kasvattaminen ei ole yhtä suuri ongelma kuin klinisillä kursseilla, kiitos ny-kyisten etäopetusmetodien.

Pandemian laannuttua on palattu pääosin lähiopetukseen, mutta etämuotoinen opetus on tullut jäädäkseen. Kliinisten opintojen osalta nämä opetus-muodot eivät kuitenkaan riitä, vaan tilanne on kinkkisempi. Opetuspotilaita ei pystytä noin vain taikomaan lisää, eikä lääkärikoulu voi käydä kirjekurssina. Lääkäriksi kasvun keskei-siä edellytyksiä ovat edelleen potilaiden haas-tattelu ja tutkiminen. Tähän on oltava klinikas-sa tarpeeksi aikaa, paikan päällä, reaaliajassa. Kesätöiden merkitys medisiinarin opinpolulla on korostunut entisestään potilaskohtaamis-ten kerryttämisessä. Vastuuta perustan luomi-sesta potilaiden haastatteluun ja tutkimiseen ei voi vyöryttää tyystin työelämään, vaikka painetta etäilystä ja kurssien paisumisesta tu-lisikin. Kurssikokoja ei ole realistista kasvattaa loputtomasti, sillä jokaisen valmistuvan lääkä-rin on saatava riittävä määrä kliinistä harjoitte-lua opintojensa aikana. MEDigi-hanke vastaa omalta osaltaan tähän haasteeseen esimerkiksi pelillistetyn potilassimulaattorin avulla (3).

Lääkärikoulussa painotetaan edelleen jokai-sen opiskelijan omaa vastuuta kasvaa hyväksi lääkäriksi ja löytää sisäinen motivaatio puurta-miseen koulussa. Lausahdus ”hyväksi lääkäriksi

Me nuoret haluamme tehdä lääkärin työstä omannäköistä emmekä noudattaa pelkästään vanhoja kaavoja

kasvaminen on loppujen lopuksi vapaaehtoista” on varmasti monelle tuttu. Myös puheet kutsumusammattista tulevat tuon tuosta vastaan kokeneilta kollegoilta, mutta kokeeko meidän sukupolvemme kyseistä termiä enää samalla tavalla omakseen?

Opiskeluvuosiin mahtuu lukematon määrä kohtaamisia eri lääkäreiden kanssa niin yliopisto- ja keskussairaaloissa kuin terveysasemilla ympäri maan. On ollut rikastuttavaa päästä keskustelemaan eri uravaiheissa olevien kollegoiden kanssa ajatuksista ja odotuksista ammattiamme kohtaan. Yliopistosairaaloiden vanhoja mestareita voi vain ihaila, kun miettii heidän panostaan laadukkaaseen opetukseen kaiken kliinisen työn ja tutkimuksen ohessa. Samalla nousee mieleen kysymys siitä, onko oma sukupolvemme enää samalla tavalla valmis vastaavanlaiseen antaumukseen; lounaskeskusteluiden myötä päällimmäisenä on tunne, että medisiinareita ja nuoria lääkäreitä kiinnostaa aiempia lääkärisukupolvia enemmän töiden tekeminen vahvemmin muun elämän ehdoilla. Viime vuosina välivuodelle jääminen on tullut suosituksi ja osa-aikainen työviikko houkuttelee yhä useampia valmistuvia lääkäreitä (4). Nämä ovat esimerkkejä siitä, että me nuoret haluamme tehdä lääkärin työstä omannäköistä emmekä noudattaa pelkästään vanhoja kaavoja. Toisaalta alitajuntaamme on iskostettu tunne siitä, että väitöskirja on ehtona yhä useampaan työpaikkaan, erikoistumispaikat ovat tiukassa ja lääkärin virkoja on jaossa yhä harvemmille.

**JULIA
PALOSARA,**
LK, Turun
yliopisto

**KLAUS
KARTILA, LK,**
Helsingin
yliopisto

**PEPPI
KINNUNEN,**
LK, Oulun
yliopisto

**HENRIK
WISTRAND,**
LK, Turun
yliopisto

Mitä nuoren medisiinarin pitäisi tästä kaikesta spekuloinnista ajatella? Pitäisikö väitöskirjan tekeminen aloittaa varhain saadakseen hyvät pisteet erikoistumiseen ja hypätä uraputkeen mahdollisimman suoraan valmistumisen jälkeen? Jääkö nuori lääkäri nuolemaan näppejään, jos yrittää tehdä uraa enemmän omilla ehdoilla? Monenlaiset kysymykset pyörivät mielessä, kun opinnot vääjäämättä etenevät kohti loppuaan ja johonkin suuntaan pitäisi lähteä. Ehkä tämä kiireen tunne sekä tarve saavuttaa kaikki nopeasti on peruja yhteiskunnan asettamista korkeista odotuksista – ja toisaalta tarve tehdä asiat enemmän omilla ehdoilla on taas vastareaktio näille odotuksille. Vaikka näiden asioiden äärellä kulkee edelleen osittain sumussa, ehkä on hyvä pitää kirkeana mielessä erään ohjaavan lääkärin heitto, jota ei lääkiksessä liika painoteta: ”Tyyppit hei, te tuutte tekemään tätä duunia 40 vuotta, niin kyllä tämän pitää olla myös kivaa.”

Siispä nuori medisiinari, pidä huoli itsestäsi, uskalla unelmoida ja myös toteuttaa unelmiasi – koskivatpa ne sitten erikoistumista väitöskirjatyötä tai jotain aivan muuta! ■

KIRJALLISUUTTA

1. Toikkanen U. Lääketieteen koulutus hyppäsi pitkän digiloikan. *Suom Lääkäril* 2021;76:916–9.
2. Toikkanen U. Ulkomailla lääketiedettä opiskelevien määrä kasvoi taas. *Suom Lääkäril* 2019;74:1865.
3. Tietoa MEDigistä. MEDigi-hanke. Helsingin, Itä-Suomen, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistot. <https://medigi.fi/tietoa-medigista.html>.
4. Kosonen S. Osa-aikatyö houkuttaa lääkäreitä. *Suom Lääkäril* 2023; 78;594–9.